

جمهوری اسلامی ایران

سازمان اوقاف

شماره ۱۰۰۰۰۰۰۰
تاریخ ۱۳۰۰/۰۵/۱۷
پوست

موقوفات باید بحالت وقفیت باقی بمانند ، و عمل

به وقف شود . " امام خمینی "

دفتر شورای نگهبان
تاریخ ۱۳۶۱ / ۵ / ۱۸
شماره ۴۸۹۲

شورای محتوم نگهبان

احتراما، باد رود و سلام به رهبر کبیر انقلاب اسلام و روان پاک شهیدان گلگون کفن اسلام عزیز —
وامت همیشه بیدار و رزمندگان کفر ستیز جبهه حق علیه باطل و خد متگزاران دولت جمهوری اسلامی ایران .
همانگونه که استحضار دارید وقف و ایقاف یکی از ابواب فقه اسلام بوده و دارای آثار گسترده ای
در زمینه های گوناگون اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ، خیرات و میراث و امور عام المنفعه میباشد که موجب
تعدیل ثروت و رفع نیاز محتاجان و در عین حال ماندن اصل موقوفه است . لیکن همچون بسیاری از دید —
های اسلام نا شناخته مانده است .

از آنجاکه سازمان اوقاف مسئول حفظ و نگهداری موقوفات و نظارت بر وصول عواید و هزینه های آن بر
اساس مفاد وقف نامه ها در زمینه های زیر میباشد :

الف- تعمیر ، نوسازی واحداث مساجد ، تکایا ، مدارس علم دینی و اماکن و بقاع متبرکه اسلام و
زائر سراها و همچنین عمران و آبادی موقوفات در سراسر کشور (چه در روستا های دور دست و یا شهرهای
بزرگ) ، جهت افزایش بهره وری و حفظ عین آنها ،
ب- کمک به هزینه های طلاب و مدرسین علم دینی ، اهداء کتاب و نشریات اسلام ، تشکیل کلاسهای
آموزش قرائت قرآن کریم و برگزاری مسابقات آن ، اعزام مبلغین مذهبی ، اعزام قاریان و حافظان قرآن مجید
به مسابقات بین المللی و بمنظور نشر و تبلیغ فرهنگ و معارف اصیل اسلام در سطح
جهان .

ج- برپائی مراسم عزاداری خامس آل عبا و یگر ائمه طاهرین علیهم السلام و نیز اطعام در ایام
ولیالی تعیین شده ،

د- انجام امور مربوط به وصول و ایصال عواید موقوفات ، جلوگیری از تجاوز و حیف و میل رتبات و نفی

نظارت بر اعمال متولیان و نظار و امنای آنها، طرح دعاوی و اقدامات ثبتي و حقوقی در مراجع ذیصلاح، عزل و یا ممنوع‌المدخله نمودن ناصالحان دخیل در امور موقوفات بر اساس موازین فقهی و حقوقی .

ه - اداره امور پرورشگاهها و بیمارستانها و موسسات خیریه و دارالایتام و کارگاههای موقوفه، کمک به معیشت و بهداشت و درمان مستمندان و همچنین فراهم آوردن امکانات برای محصلین کم بضاعت ،

و - کشف موقوفات شناخته نشده و اقدام برای به ثبت رساندن و عمران و آبادی آنها که تعداد اینگونه رقبات در گوشه و کنار کشور بسیار زیاد و خارج از احصاء میباشد ،

ز - بکارگرفتن نیروی مردمی امت همیشه در صحنه برای تشکیل هیاتهای ائمه و نظار یا همکاری ائمه محترم جمعه و جماعت ، فرمانداران و معتمدین محلّ برای اداره موقوفات مجهول التولیه و یابدون متولی و اماکن متبرکه مذهبی در سراسر کشور ،

بنابراین ملا حظّه میفرمایند که این سازمان بر اساس وظائف شرعی و قانونی ، و در اجرای نیات واقفین طبق وقفنامه ها چه رسالت سنگین و پر محتوی و گسترده ای را بر عهده دارد ، و چنانچه اهداف مذکور بطور کامل به مرحله عمل و اجراء آید چه تحویل عظیمی در جهات فوق در جامعه اسلامی ایران حتمی بیرون از مرزها پدید خواهد آمد و بگفته برادر رحمت الاسلام هاشمی رفسنجانی ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در جمع مسئولان اوقاف سراسر کشور در رابطه با ارزش و اهمیت ناشناخته و فراوان وقف و وظائف خطیر خد متگزاران اوقاف در این برهه حساس از زمان " اگر جریانات موقوفات درست عمل بشود اوقاف وارث يك ثلث از ثروت همه جهان اسلام میشود یعنی يك چیز عظیمی که هیچ دولتی هم در دنیا آنقدر ندارد و نمیتواند داشته باشد " و یا " با صحت عمل میتوانید اعتماد مردم را جلب و آنها را قانع بکنید که چیزی را که وقف میکنند بعنوان يك صدقه جاریه تا پایان جهان برایشان میماند و بدین ترتیب کمبودها و نیازهای جامعه پر خواهد شد " . لذا مشاهده میشود پدیده وقف سیستمی خودکار و بسیار عمیق در جهت تعالی اجتماع از جمله رفاه و نوسازی و همبستگی عموم مردم بوده و از افتخارات مکتب انسان ساز اسلام میباشد .

اکنون که به برکت برقراری نظام جمهوری اسلامی زمینه پیاده شدن احکام و قوانین اسلام فراهم گردیده

اشاره رفت عمل نماید . قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ، این سازمان شاید بیشتر از ۲۰٪ وظایف شرعی خود را انجام نمیداده است آنهم اموری را که خواست رژیم طاغوت بود و برای اینکه اهمیت ورزش و وقف و ایقاف معلوم نباشد تا بتوانند در اداری و درآمد موقوفات بهر نحوی که میخواهند بنفع خود و وابستگان خود داخل و تصرف نمایند ، برخلاف رویه معمول در ممالک اسلامی که وزارتخانه‌های عهد و دارانجام امور اداره موقوفات میباشند ، تشکیلات اداره امور این امر مهم که بخصوص در ایران با فرهنگ ویژه اسلامی خویش از اهمیت خاصی برخوردار است را بصورت سازمانی زیر نظر نخست وزیر قرار داده بودند تا کسی با سخنگوی حیف و میل‌های آنان نباشد چرا که نخست وزیر هم هیچوقت مورد سؤال و بازخواست قرار نمیگرفته و در نتیجه بر سر موقوفات آن رفت که نباید میرفت . یعنی هزاران موقوفه با رقبات فراوان و میلیونها هکتار اراضی مزروعی و عواید حاصله از اوقاف خارج و یا بجیب موقوفه خواران رفت .

باعنائیت بمطالب مطروحه فوق بخاطر این اهمال کاریها و خیانتها موقوفاتی که میبایست درآمد سالانه آنها بیشتر از میلیارد ها میلیارد ریال باشد اکنون فقط رقمی نزدیک به یک میلیارد ریال را بالغ میشوند که این رقم فعلاً صرف قسمت ناچیزی از نیات واقفین میگردد . جای یادآوری است که اگر این مبلغ نیز توسط اوقاف صرف خدمات عام المنفعه و اموری که شرح آن در ابتدا گذشت نمیکردید ، دستگامهای دولت ناچار بودند برای انجام خدمات مزبور از نیروی انسانی زیاد و با هزینه های سنگین تری استفاده کنند .

اینک سازمان اوقاف با تشکیلاتی محدود و نامتناسب با اهداف وقف و ایقاف در برابر انتظارات بسیار وسیع مردمی که برای پیاده شدن احکام اسلام قیام و انقلاب نموده اند و بخصوص خواسته و نیات واقفین که از قرنهای پیش با خلوص نیت و مقصد تقرب بخدا اموال خود را در راه خدمت به اسلام و مسلمین وقف نموده اند قرار گرفته است و وظیفه خود میدانند تا این نارسائیهها و همچنین انتظارات امت را با مسئولین و تصمیم گیرندگان طراز اول کشور در میان گذاشته و پیشنهاد نماید تا برای تحقق هر چه بیشتر وظائف اوقافی دولت جمع‌آوری اسلامی تشکیلات اداری آنها همچون دیگر کشورهای اسلامی ، که تعداد موقوفات و گستردگی حوزه عمل نیات واقفین آنها بمراتب بسیار کمتر از این سرزمین الهی میباشد بوزارتخانه‌های کارآمد با سرپرستی وزیر مجتهد

و جامع الشرايط تبدیل و حد اکثر حمایت را مبذول فرمایند تا دستگاه جدید بایک تشکیلات مناسب و سازمان یافته در چارچوب موازین اسلامی بتواند کلیه اهداف و امور مربوط به وقف و نیز اموری را که در حال حاضر قسمتی از آن بعلمت نقص تشکیلاتی و سیلف نهاد هائی همچون بنیاد مستضعفان، بنیاد علوی و دیگر موسسات غیر انتفاعی خیریه انجام میشود تحت پوشش گرفته و هماهنگ نماید زیرا تشکیلات فعلی که بازمانده رژیم گذشته و بمنظور تحقق مقاصد پلید طاغوت شکل گرفته است، اگرچه چندین بار اصلاح گردیده لیکن بهیچوجه جوابگوی انتظارات امت شهید پرور و هدف اصلی اوقاف نمیباشد .

در این رابطه حتی عدای از برادران محترم نماینده مجلس شورای اسلامی و مسئولین کشور نیز در تماسهای متعدد سوال نمودند که چرا تا بحال در این مورد اقدامی نشده و این نقیصه بزرگ رفع نگردیده است، و بدلیل احساس مسئولیت شرعی بارها بر لزوم ایجاد یک دستگاه اجرایی قوی در سطح وزارتخانه بمنظور حفظ و حراست از این پدیده فرهنگی اصیل اسلامی تأکید و اصرار فراوان داشته اند، چون خود شاهد ارتباط بسیاری از مسائل مطروحه در مجلس شورای اسلامی و هیئت دولت با اوقاف بوده اند، از قبیل اراضی داخل شهری موقوفه واحد های مستغلاتی و تجاری موقوفه سراسر شهرها، اراضی گورستانهای متروکه موقوفه، باغها و اراضی مزرعی موقوفه اعم از ایروپایر، معادن موقوفه و

امید است آن مقام مسئول و دلسوز برای جبران خسارات گذشته و برطرف نمودن این کمبود فاحش اقدام لازم را معمول فرمایند که خدمتی بزرگ و تاریخی بجامعه اسلامی بوده و به تحقق اهداف انقلاب کمک شایانی خواهد نمود، و این خود سرآغازی برای احیای موقوفات و بهره وری کامل از آنها و بجای نهادن باقیات الصالحات عظیم و سازنده است .

با آرزوی توفیق و تائید هرچه بیشتر آن برادران عزیز در راه خدمت به اسلام .

محمد رضا اعتمادیان

باشیر و جلال

معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان اوقاف